

MEMORIAŁ
General Marii Wittek

et. prececeł :
2 i AK, Srodowisko
et. "kiki'ska"

adres:
Hett

0-233 W-we

RACZKIEWICZ Memie

AK
W-we

2cm. Hett

ps. " Amme"
" Magdalena"

2751/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — RACZKIEWICZ Maria.....

zom Hett.....

2751/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ k-2, s. 1-4

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

VI. Fotografie ✓ reprodukt.

I/1 Relacja

- Relacja własna, Warszawa 2004, rkps, oryg., k. 2, s. 1-4

RELACJA o WSK odbytej w 1939r-1947r.

w wojsku polskim:

Wpłynęło dnia

6.06

Ldz

2380 USW 1001

Marii z d. RACZKIEWICZ z męża HATT (od 1947r.)
urodzonej 13.09.1923r. w Wilnie (Polska) z Ojca ś.p.

Mieczysława i Matki ś.p. Anny KOŚCIAŁKOWSKIEJ
(lub Zyndram-przydomek KOŚCIAŁKOWSKIEJ), o
pseudonimach konspiracyjnych "Anna" i "Magdalena"
Łamięnkowej w Warszawie 00-233, ul.

nr. telef.

Zmiana pseudonimu nastąpiła ze względu bezpieczeństwa
rodzinnego, Matka miała na imię Anna.

Ojciec był adwokatem, matka nie pracowała.

Jako małe dziecko wraz z Rodzicami i siostrą za-
mieszkałszy na stałe w Warszawie, do 1939r. przy
ul. Przeskok 4, a następnie (do Powstania W-wskiego
1944r.) przy ul. Okólnik 5a

Do wybuchu wojny 1939r. byłam uczennicą Gimnazjum
i Liceum J. Kowalczykówny i J. Jawórskówny, w Warszawie przy
ul. Większej 5, następnie uczyłam się na tajnych komple-
tach, prowadzonych przez w/w Gimnazjum i Liceum, gdzie
zdałam maturę w 1942r., a następnie aż do Powstania
Warszawskiego 1944r. uczęszczałam do Szkoły Ryś. Techniczne-
go Jagodzińskiego przy ul. Śniadeckich.

Działalność konspiracyjną rozpoczęłam od grudnia 1942r.
w Ruchu Oporu AK, przyjęta przez Jerzego Tretakowskiego "Nikotaję"
i dr. Witalego Miostawa - "Jerzego" z IV Rejonu. Zostałam
zaprzysiężona i przyjęta do batalionu AK "Kiliński". Po przesko-
leniu i ukończeniu kursu sanit.-wojskowego, zostałam przydzielona
do plut. 103, I komp. bat. "Kiliński", zgłoszenie się w momencie

rozpoczęcie walk zbrojnych.

I/12

Równocześnie podjął się kolportaż prasę podziemną i został Tęczyń-
czką „Mikotaję” z IV Rejonu. Koleżanki z kolportażu: Franciszka
Kurpiewska „Klana”, Marcela Daleszyńska „Jauka”.

Od 1-ego sierpnia - 5-ego października 1944r. byłem żołnierzem Bat. AK.
„Kiliński” IV Rejonu. Godz. „W” - zastąpił nas na kwatrze wycoła-
wania na ul. Świątokrzyskiej w kemp. I^{ej} (d-ca „Budrys” ppor.)
Przed 17^{ej} godz. od pl. Powstańców (Napoleona) nastąpiła strzelani-
na, rozpoczęło się Powstanie W-wskie. Powstańcy z 1^{ej} Kompanii
wzdłuż Świątokrzyskiej ruszyli do ataku, dostali rozkaz
od mjr. „Leliny” Rajciewicza - D-cy bat. AK „Kiliński” zdobycia
Prudential'u, gwardii na pl. Powstańców, akcja zakończyła
się sukcesem.

Tego dnia wieczorem około 19^{ej} na wezwanie, Dowódca batalionem
mjr. „Leliny” Henryk Rajciewicz, zgłosił mi się na ochotnika na
Tęczyńską Dowódca, zostałem odkomenderowany i służbę tę pełniłem
do końca Powstania.

Ważniejsze akcje w których uczestniczyłem: Prudential, Poczta Główna
stali na PAST-ę (w jednej z nich byłem lekko ranny) przy ul. Zielnej,
kościół Św. Krzyża, przebieg Stawów, obrona Colossum, Café Club, Cristal
i utrzymywanie łączności z barykadami. W służbie łączności podlegałem
D-cy batalionem „Leliny”, zastępcy dowódcy por. „Szaremu” Stanisła-
wowi Siłkiewiczowi i adiutantowi „Sesikowi” ppor. Bronisławowi Nyżom.
Najbliższymi moimi koleżankami były Tęczyńki: „Sylwia” Aleksandra
Moskowska, „Anne” Anne Pawłowa, „Bronka” Bronisława Heterczyńska
Tęczyńka „Halica” Henryk Sitek, sanitariuszka batal. „Siarka” Czesła-
wa Kowalska z domu Pietrasz i wiele innych najmiłszych, najdziel-
niejszych powstańców.

Rejon Śródmieście - Północ obsadzony przez Bat. AK „Kiliński”, 5. kapitulacji

Starowicki i Powisła byli pod ciągłym ostrzałem artyleryjskim i bombardowaniem i ciągłymi atakami Niemców na naszą pozycję.

Przyszły ostatnie dni Powstania, koniec nadziei, miasto zburzone, spalone, wiele zabitych i rannych, zapach zwęglonych ciał.

Artyleria, granatniki, moździerze ostrzeliwały bez przerwy; zdobytkowemu batalionowi wytrwał do końca na swoich stanowiskach.

1-go i 2-go października zawieszenie broni, koniec Powstania, czas powojenny, idę na ul. Grybowską nr. p. mojej macierzystej Kompy 1-ey Bat. AK „Kiliński” i mojej siostry. (Kompa 1-sza była czasowo odkomenderowana do kpt. Hala).

Wypłynęły z Warszawy 5-go października z 15 p.p., przydzielono nas do grupy kobiet podległych nr. „Karik” /kobiecie/ Siliuszy piechotę do Olszowa, była to najsmutniejsza droga jaką znam w życiu.

Przebywałam w następujących stalagach niemieckich: Samsdorf (tambo-wice) od B-30X 1944r.; Mühlberg IV B; Altenburg IV F od XI-XII 1944r.; Obóz koncentracyjny - Oberlangen VI C od XII 1944r. - IV 1945r. Oberlangen położony był niedaleko granicy holenderskiej, gdzie Niemcy zgromadzili wszystkie kobiety z Powstania. Obóz ten został uwolniony z niewoli niemieckiej przez gen. Maczka 12 kwietnia 1945r.

Z Oberlangen zostałam przydzielona do Obozu Zbrojnego Wojska Polskiego Nr. 3 we Francji w Lille, gdzie przebywałam od 13. VIII 1945r. - 15. V 1947r. W kwietniu 1947r. wyjechałam razem z Stefanem Hattą, a w maju 1947r. wyjechałismy do Polski.

W Francji, w Roubaix uczęszczałam do Wyższej Szkoły Narodowej Sztuki i Przemysłu Tekstylnego (Ecole Nationale Supérieure des Arts et Industries Textiles), w 1946-1947r. na Wydział Sztuki.

Po powrocie do Polski, od X 1947r. do 1952r. studiowałam, jednocześnie pracując, na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej

W czerwcu 1952r. otrzymałam dyplom Nr. 4275 inż. arch. mgr. inż. techn.

14/4

Od 1947r. pracowałam zawodowo na różnych stanowiskach: począwszy od kreślarki, pomocy technicznej, projektanta i głównego projektanta, pracowałam w pracowniach projektowych Polit. W-wskiej, Biuro projektowych jak Miastoprojekt Stolica Północ, Biuro Projektów Budownictwa Ogólnego, czy SDIS. Na wcześniejszą emeryturę przesłam w 1.01.1983r. w następujących latach pracowałam na 50% w różnych instytucjach.

Do żadnej partii nie należałam.

W Powstaniu Warszawskim zostałam odznaczona Krzyżem Walecznym (weryf. Nr DK 9271/W z 1973r.) dostałam Krzyż Armii Krajowej, Warszawski Krzyż Powstańczy i inne.

W książkach o problematyce historycznej Bat. A.K. „Kiliński”; Henryka Seliny-Rajciewicza - „Batalion A.K. „Kiliński” w Powstaniu W-wskim” i Bronisława Lubica-Nyca - „Batalion „Kiliński” A.K. - 1940-1944r. zostałam wymieniona jako żołnierz Batalionu.

Hatt

Załącznik: Fotografia

Maria Raczkiewicz - Hatt
„Magdalena”

Warszawa 22.03.2001r.

IV Korespondencja

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 85-22-181
87-100 TORUŃ

Toruń 8 VII 2002 r.

l.dz.2763 WSK 2002

Pani Maria Hatt
ul.
00-233 Warszawa

Szanowna Pani,

Dział Wojennej Służby Kobiet naszego Archiwum zajmuje się gromadzeniem i opracowywaniem materiałów dotyczących kobiet-żołnierzy I i II wojny światowej. Za pośrednictwem ŚZZAK Środowisko Batalionu „Kiliński” otrzymaliśmy w ubiegłym roku Pani relację z przebiegu służby wojennej. Ponieważ otrzymaliśmy je wraz z ok. 200 innymi relacjami, opracowanie tych materiałów trwało długo i dlatego dopiero teraz się z Panią kontaktuję. Dziękuję za przekazanie relacji i zdjęcia. Na ich podstawie została założonateczka osobowa na Pani nazwisko o numerze inwentarza 2751/WSK. W związku z tym zwracam się do Pani z prośbą o uzupełnienie teczki i przesłanie wszelkich dokumentów lub ich kserokopii związanych z Pani osobą (np. oświadczenia świadków, legitymacje odznaczeń, metryka urodzenia, świadectwa szkolne, świadectwo ślubu itp.). Staramy się zgromadzić w teczce relatora jak najwięcej materiałów tak aby w razie opracowywania biogramu był on dokładny. Materiały u nas zgromadzone są udostępniane jedynie w celach naukowych.

Szanowna Pani, przesyłam informacje na temat naszego Archiwum. Załączam pozdrowienia i mam nadzieję, że zechce Pani odpisać na mój list.

Z wyrazami szacunku

Dorota Kromp

Dorota Kromp

Dokumentalistka Archiwum WSK

Załącznik:

- 1) Ulotka informacyjna o FAPAK.
- 2) Ulotka informacyjna o Memoriale General Marii Wittek.

T. 2751/WSK

AK
W-WQ

RACZKIEWICZ Maria

zam. Hatt

ps. „Anna” „Magdalena”

VI Fotografie
- repred. - 1szt.

RACZKI EWICZ Memoria

